

آیین نامه اجرایی قانون تبدیل شورای سرپرستی زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی

فصل سوم - برنامه های فرهنگی، اصلاحی و تربیتی - سوم

فصل سوم - برنامه های فرهنگی، اصلاحی و تربیتی

ماده 79

ماده 79 - سازمان مکلف است ترتیبی اتخاذ کند که هر طبقه از زندانیان و مددجویان بر اساس اصول طبقه بندی و با توجه به برنامه های اصلاحی و تربیتی مدون، از دوره های آموزشی تخصصی و تفکیکی و برنامه های متنوع فرهنگی و تربیتی از قبیل آموزش های رسمی و غیررسمی علمی، فرهنگی، مذهبی، ورزشی و هنری و مانند آن به صورت داوطلبانه برخوردار شوند. در هر مؤسسه مجموعه اقدامات و برنامه های تفصیلی اصلاحی و تربیتی مختص هر طبقه که تعیین کننده رفتارهای مطلوب آنان است، بر اساس «منشأهای ارتکاب جرم» که در پرونده وضعیت زندانی، شناسایی شده، مبتنی بر اصول علمی و با هدف رفع یا تعدیل این منشأها و با در نظر گرفتن طول مدت اقامت زندانیان در مؤسسه و دیگر اوضاع و احوال مؤثر، توسط کمیته تخصصی اصلاح و تربیت (موضوع تبصره یک ماده 27 این آیین نامه)، تصویب و جهت اجرا به رئیس مؤسسه اعلام می گردد.

رئیس مؤسسه شرایط مناسب برای انجام این برنامه ها را فراهم می کند و بر اجرای صحیح آن از طریق واحد اصلاح و تربیت مؤسسه، نظارت دارد. کمیته می تواند به درخواست هر یک از زندانیان یا مددکاران، با بررسی میزان اثرگذاری برنامه های اصلاحی، نسبت به بازنگری در برنامه ها، اتخاذ تصمیم نماید.

تبصره

تبصره - معاون سلامت، اصلاح و تربیت سازمان مکلف است فهرست عناوین، سرفصل ها و تقویم اجرایی انواع برنامه های اصلاحی، تربیتی، آموزشی، فرهنگی، هنری و ورزشی قابل اجرا، حسب مورد در بخش های مختلف مؤسسه یا برای طبقات متنوع زندانیان را سالانه، تهیه و به مؤسسه های کیفری سراسر کشور ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت کند.

ماده 80 – کلیه فعالیت‌های زندانی در برنامه‌های روزانه مؤسسه از جمله انجام تکالیف، مشارکت در اشتغال یا در بخش خدمات مؤسسه و نیز مشارکت وی در برنامه‌های اصلاحی و تربیتی در پرونده رفتاری وی ثبت می‌گردد.

در پرونده رفتاری زندانی، در ازای میزان مشارکت وی در اشتغال مولد با مشارکت در بخش خدمات عام المنفعه مؤسسه، علاوه بر دستمزد پرداختی در اشتغال مولد، به زندانی «امتیاز رفاهی» نیز تعلق می‌گیرد و در ازای انجام تکالیف و مشارکت در اجرای برنامه‌های اصلاحی و تربیتی، به زندانی «نمره اعتباری» اعطاء می‌گردد.

تبصره 1

تبصره 1 – بهره مندی زندانی از امور رفاهی فوق العاده در مؤسسه (بیشتر از حقوق اولیه هر زندانی، نظیر: سقف اعتباری کارت بانکی، افزایش دفعات تماس تلفنی یا ملاقات تصویری (الکترونیکی)، فراهم شدن امکان خرید اقلام رفاهی خاص از فروشگاه مؤسسه) و امکان بهره مندی وی از خدمات آموزشی و فرهنگی فوق العاده، تنها از طریق مصرف «امتیاز رفاهی»، امکان پذیر است.

تبصره 2

تبصره 2 – بهره مندی زندانی از ارفاق‌های قانونی مانند مرخصی، انتقال به زندان نیمه باز، اعزام به کار در خارج از زندان (رأی باز یا مرکز حرفه آموزی و اشتغال)، ملاقات حضوری یا خصوصی، نظام نیمه آزادی، آزادی مشروط، آزادی تحت نظارت سامانه‌های الکترونیکی و خدمات پس از خروج، بر اساس «درجه اعتباری» کسب شده خواهد بود.

زندانیان متناسب با نمره اعتباری مکتسبه، به چهار درجه ضعیف، متوسط، خوب و عالی تقسیم می‌شوند.

تبصره 3

تبصره 3 – احصاء و ثبت فعالیت‌های زندانی و اعطای امتیاز و نمره اعتباری در پرونده رفتاری وی، حتی المقدور با بهره گیری از سیستم‌های هوشمند و فناوری‌های نوین و با حداقل مداخله و اعمال سلیقه انسانی در سامانه سجازا ثبت و اعمال می‌گردد.

تبصره 4

تبصره 4 - پول، امتیاز و نمره اعتباری، قابل تبدیل به یکدیگر نیست. در هر مؤسسه تا زمانی که زیرساخت‌های اجرایی و سامانه لازم برای اشتغال و خدمات عام المنفعه متناسب با تعداد زندانیان متقاضی فراهم نشده است. سطح برخورداری زندانیان از امور رفاهی، تابع نمره اعتباری است.

تبصره 5

تبصره 5 - دستورالعمل اجرایی سازکار ثبت رفتارهای زندانی در پرونده رفتاری و ارزیابی مجدد شخصیت زندانی در مقاطع زمانی مختلف و اعطای درجه اعتباری و همچنین نحوه کسب و مصرف امتیاز رفاهی و کیفیت تأثیر آن‌ها در برخورداری زندانی از امور مالی و رفاهی و ارفاق‌های قانونی، با رعایت اصل شفافیت، عدالت و با اجتناب از هرگونه زمینه‌های تبانی، تبعیض و فساد، ظرف مدت شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این آیین نامه توسط «معاونت سلامت، اصلاح و تربیت» تهیه و به تصویب رئیس سازمان می‌رسد.

ماده 81

ماده 81 - رئیس مؤسسه در اجرای برنامه‌های فرهنگی و تربیتی برای زندانیان، دوره‌های مذهبی در رشته‌هایی از قبیل آموزش نماز، ترویج و اقامه آن، آموزش‌های قرآنی (با ترجیح رویکرد درک مفاهیم و تفسیر)، اخلاق، احکام، اعتقادات و معارف اسلامی، نهج البلاغه و سبک زندگی اسلامی و دوره‌های مهارت‌های اساسی زندگی از قبیل پیش‌گیری از آسیب‌های اجتماعی (از جمله اعتیاد)، برنامه‌های روان‌شناسی و مشاوره (به ویژه در حوزه مهارت‌های اجتماعی و خانوادگی) را در اولویت قرار می‌دهد. اجرای سیاست برون‌سپاری و استفاده از ظرفیت نهادهای مختلف مانند سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره، مؤسسات و کلینیک‌های تخصصی بخش خصوصی و نهادهای مردمی در این راستا بلامانع است.

روحانیون، مدرسان و مربیان معرفی شده از سوی این نهادها پس از تأیید صلاحیت توسط واحدهای اصلاح و تربیت و حفاظت و اطلاعات مؤسسه، با نظر رئیس مؤسسه پذیرفته می‌شوند.

ماده 82

ماده 82 - در هر مؤسسه، ائمه جماعات و مربیان مذهبی جهت اقامه نماز جماعت و برگزاری دوره‌های

آموزش مذهبی، با همکاری نهادهای فرهنگی از قبیل حوزه‌های علمیه، مراکز تربیت مربی و اعزام روحانی، حضور می‌یابند.

ماده 83

ماده 83 - دفتر امور فرهنگی و تربیتی سازمان فهرست نشریه‌ها و مجله‌ها و محصولات آموزشی، فرهنگی، هنری و ورزشی مجاز جهت استفاده زندانیان را سالانه تهیه و ابلاغ می‌کند. مسئولان واحد اصلاح و تربیت مؤسسه ضمن نظارت بر این موضوع، اقلام مذکور را تهیه و به صورت رایگان در اختیار زندانیان قرار می‌دهد.

ماده 84

ماده 84 - رئیس مؤسسه مکلف است نسبت به راه اندازی سیمای زندان یا واحد سمعی و بصری تحت نظر واحد اصلاح و تربیت با واحد فرهنگی اقدام و از این طریق نسبت به تولید برنامه و نمایش فعالیت‌های فرهنگی، آموزشی، ورزشی و هنری زندانیان و تهیه و نمایش انواع فیلم‌های آموزنده و اخلاقی در همه بخش‌ها و بندهای مؤسسه اقدام کند.

ماده 85

ماده 85 - اجرای برنامه‌های علمی، ورزشی، هنری و ادبی توسط زندانیان با رعایت مقررات حاکم و با نظارت و هماهنگی واحد اصلاح و تربیت یا واحد فرهنگی مؤسسه، مجاز است.

ماده 86

ماده 86 - به پیشنهاد رئیس مؤسسه و پس از موافقت مدیرکل زندان‌های استان، شرکت گروهی زندانیان داوطلبی که دارای درجه اعتباری لازم باشند، در برنامه اصلاحی و تربیتی معین در خارج از مؤسسه، از جمله سفرهای زیارتی، آموزشی، ورزشی و یا اردوهای جهادی و عام المنفعه، در صورت موافقت شورای طبقه بندی و تودیع تأمین نزد قاضی اجرا، حداکثر به مدت یک ماه بلامانع است.

ماده 87

ماده 87 - زندانیان اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران می‌توانند یک جلد کتاب مقدس خود را در اختیار داشته باشند. حضور نماینده اقلیت‌های دینی و مذهبی در مؤسسه جهت هدایت و ارشاد، به درخواست زندانی و موافقت رئیس و مسؤول حفاظت و اطلاعات مؤسسه با رعایت قوانین و مقررات سازمان امکان پذیر است.

ماده 88

ماده 88 - سازمان مکلف است زمینه سوادآموزی و ادامه تحصیل زندانیان حسب مورد در مقاطع ابتدایی، متوسطه و عالی را مطابق قوانین جاری کشور و امکانات سازمان‌ها و وزارت خانه‌های مربوط فراهم کند. شرکت افراد دارای سن کمتر از هجده سال تمام ششمی در مقاطع تحصیلی متوسطه و پایین‌تر و همچنین افراد بی سواد کمتر از شصت سال سن در آموزش‌های رسمی کلاس‌های نهضت سوادآموزی الزامی است. عدم مشارکت در این دوره‌ها موجب محرومیت از کسب امتیازهای مقرر در این آیین نامه می‌شود.

ماده 89

ماده 89 - مطابق اصل سی ام قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و بند «ج» ماده 38 قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب 1395 و آیین نامه اجرایی آن، سازمان با همکاری وزارت آموزش و پرورش، سازمان نهضت سوادآموزی و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، امکانات لازم را جهت سوادآموزی و ادامه تحصیل و حرفه آموزی، همانند دیگر افراد جامعه برای زندانیان و مددجویان فراهم می‌کند. مدرسان و مربیان مدارس، آموزشگاه‌های علمی، فنی و حرفه‌ای، کار و دانش و کلاس‌های نهضت سوادآموزی توسط مراجع مربوط، جهت تدریس به مؤسسه معرفی می‌شوند. پس از تأیید واحد اصلاح و تربیت و حفاظت و اطلاعات مؤسسه، تردد این افراد و عوامل اجرایی مراجع مذکور به داخل مؤسسه جهت تدریس مجاز است.

ماده 90

ماده 90 - وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان نهضت سوادآموزی و سازمان فنی و حرفه‌ای کشور بر اساس برنامه رسمی خود و با هماهنگی و همکاری مسئولان مؤسسه، آزمون‌های مقطعی و سالانه مربوط را در مؤسسه برگزار می‌کنند و در صورت موفقیت، گواهی نامه رسمی

بدون ذکر محل تشکیل دوره و زندانی بودن فرد صادر و به وی اعطا می‌شود. تردد عوامل اجرایی برگزاری آزمون‌های مصوب به داخل مؤسسه پس از تأیید واحد اصلاح و تربیت و حفاظت و اطلاعات آن مؤسسه مجاز است.

ماده 91

ماده 91 - چنانچه زندانی مایل به شرکت در آزمونی است که امکان برگزاری آن در داخل مؤسسه وجود ندارد، تنها می‌تواند در محدوده ضوابط مرخصی و یا اعزام تحت الحفظ با دستور مرجع قضایی اقدام کند.

ماده 92

ماده 92 - سازمان در تمام مؤسسه‌های تابعه، با رعایت اصول معماری ایرانی - اسلامی، مکان مناسب قابل دسترس، جاذب و در خور شأنی را به عنوان نمازخانه احداث می‌نماید.

ماده 93

ماده 93 - تأمین هزینه‌های مربوط به تحصیلات عالی، فعالیت‌های ورزشی یا هنری فوق العاده و اشتغال خویش فرما برعهده زندانی است. مدیرکل زندان‌های استان و رئیس مؤسسه می‌توانند زندانیان نیازمند را در راستای تأمین ملزومات، تجهیزات و هزینه‌های متعلقه، حمایت کنند.

ماده 94

ماده 94 - رئیس مؤسسه با جذب کمک و همکاری وزارت خانه ها، سازمان ها، نهادهای عمومی غیردولتی و تشکلهای مردم نهاد با رعایت استانداردهای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، با توجه به تعداد زندانیان، کتابخانه مجهزی حاوی کتابهای حقوقی، مجموعه قوانین، علمی، مذهبی، اخلاقی، داستانی، ادبی، هنری، ورزشی و فنی را جهت استفاده زندانیان و مددجویان تأسیس می‌کند. زندانیان می‌توانند در ساعات مقرر در کتابخانه مطالعه کنند و یا کتاب به امانت گیرند. تعامل با نهاد کتابخانه‌های عمومی جهت پوشش قرار دادن مؤسسه اصلاح و تربیت و انجام کتابداری، به روزرسانی و تهیه کتاب‌های جدید برای کتابخانه یا نسخ الکترونیکی آنها را برعهده واحد اصلاح و تربیت مؤسسه است.

ماده 95

ماده 95 - سازمان مکلف است با همکاری وزارت ورزش و جوانان و فدراسیون‌های ورزشی و دیگر سازمان‌های ذی ربط و در صورت امکان با جذب کمک نهادها و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی، نهادهای مردمی یا خیرین، سالن‌های ورزشی را راه اندازی و گسترش دهد و امکانات، تجهیزات و ملزومات ضروری ورزشی را تهیه و مربیان ورزشی را به کار گیرد.

ماده 96

ماده 96 - اعزام زندانیان برای شرکت در مسابقات علمی، فرهنگی، هنری و ورزشی خارج از مؤسسه در چارچوب سیاست‌های ابلاغی سازمان با تأیید شورای طبقه بندی و قاضی اجرا و نیز اخذ تأمین مناسب انجام می‌گیرد و در صورت عجز محکوم از تودیع تأمین مناسب، اعزام با موافقت قاضی اجرا و تحت الحفظ مأمورین یگان حفاظت مؤسسه به عمل می‌آید. اعزام زندانیان تحت قرار مستلزم اخذ موافقت مقام قضایی مربوط است.